

SMĚRNICE EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY 2008/56/ES

(DIRECTIVE 2008/56/EC OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL)

ze dne 17. června 2008, kterou se stanoví rámec pro činnost Společenství v oblasti mořské environmentální politiky (rámcová směrnice o strategii pro mořské prostředí)

(of 17 June 2008 establishing a framework for community action in the field of marine environmental policy (Marine Strategy Framework Directive))

Barbara Albrechtová, Kristýna Jánová, Zuzana Nováková

Moře a oceány tvoří nejvýznamnější plochu dostupného životního prostoru planety Země, pokrývají 71% povrchu a obsahují 90% biosféry. Oplývají velkou rozmanitostí nejrůznějších druhů organismů a hrají i rozhodující roli v globálním klimatu. Směrnice Evropského parlamentu 2008/56/ES byla stanovena na základě současného stavu prostředí v mořských vodách a oceánech, které je soustavně lidskou činností narušováno a poškozováno.

Tato směrnice stanovuje společné zásady, na jejichž základě musí členské státy vypracovat své vlastní strategie s cílem dosáhnout „dobrého stavu“ v mořských vodách. Jedná se tedy o státy, které ve svém okolí mají mořské vody. Často musí tyto členské státy kooperovat i s ostatními státy, vymykajícími se této legislativě, pokud s nimi sdílejí své vody.

Směrnice vstoupila v platnost 15. 7. 2008 a lhůta pro provedení jejích stanovení v členských státech byla stanovena na 15. 7. 2010.

Vytváření a provádění strategie pro mořské prostředí je zaměřeno především na zachování vodních ekosystémů a také zřízení mořských chráněných oblastí. Spadají sem vody Středozemního moře, Baltského moře, Černého moře a severovýchodního Atlantského oceánu, rovněž také vody obklopující Azory, Madeiru a Kanárské ostrovy.

K dosažení cílů rámcové směrnice o strategii pro mořské prostředí je nutné vytvoření transparentní legislativy, která bude propojena i jinými oblastmi např. s politikou oblastí, jako je například rybářská politika. Dále také vytvoření kvalitní spolupráce mezi členskými a dalšími státy, které se nacházejí v blízkosti uvedených moří a oceánu. Směrnice by rovněž měla respektovat a podporovat již některé ustanovené postoje Společenství jako je Úmluva o biologické rozmanitosti aj.

K vytváření programů pro ochranu mořského prostředí je nezbytný zisk spolehlivých poznatků. Je nutné stanovit i vhodné monitorovací programy, analýzy a odpovídající výzkum, jakožto nástroje k plnění cílů Strategie. Toto se děje buď na vnitrostátní úrovni či úrovni Společenství. Díky dynamické povaze mořského prostředí je počítáno s flexibilními úpravami programů a výzkumů, které musí zohledňovat i vědeckotechnický vývoj.

Ve strategii jsou zmíněny i arktické vody, které nepatří do vod Evropské unie, ale díky sousedství se Společenstvím a hrozbám spojeným se změnami klimatu musí orgány Společenství tyto hrozby hodnotit a případně vyžádat i od států mimo Společenství kroky k zajištění ochrany životního prostředí Arktidy.

V krátkém shrnutí lze vypsát povinnosti členských států do čtyř bodů

- vyhodnocení stavu vod a dopadů lidské činnosti
- definovat „dobrý stav prostředí“,
- stanovení cílů a konkrétních opatření za účelem dosažení „dobrého stavu“
- vytvoření koordinovaných monitorovacích programů – jednou za tři roky sepsána průběžná zpráva

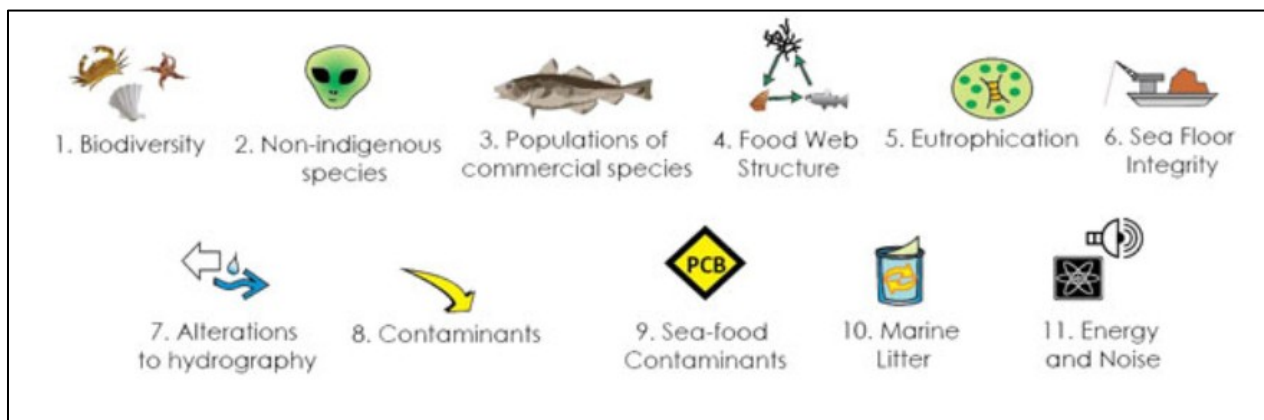
Na základě hodnocení stavu jsou státy povinny určit opatření a strategie, které povedou k dosažení stanovených cílů a udržení dobrého stavu prostředí. Tato opatření musí zároveň zohledňovat jiná právní nařízení týkající se dané problematiky (např. směrnici o čištění městských odpadních vod či směrnici o řízení jakosti vody ke koupání). Navržená opatření musí být rovněž v souladu s principy udržitelného rozvoje a musí brát zřetel jak na sociální a hospodářské dopady, tak na technickou proveditelnost a efektivnost. Tyto programy musí být zveřejněny do 3 měsíců od svého sestavení a do jednoho roku zahájeny. Aby se zajistila aktuálnost opatření, každých 6 let jsou mořské strategie přezkoumány. Vždy do 3 let od zahájení také odevzdávají členské státy průběžnou zprávu, která charakterizuje pokrok v provádění jednotlivých opatření. Tyto zprávy jsou veřejně dostupné.

Na dodržování směrnice dohlíží Evropská komise, která by měla také předložit první hodnotící zprávu o provádění této směrnice do dvou let od obdržení všech programů opatření, v každém případě však nejpozději do roku 2019. Následné zprávy Komise by poté měly být zveřejňovány jednou za šest let.

Provádění této směrnice je finančně podporováno stávajícími prostředky Společenství a programy vypracované členskými státy jsou spolufinancovány EU. Členské státy byly zavázány uvést v účinnost právní a správní předpisy nezbytné k dosažení souladu s touto směrnicí do 15. července 2010.

PŘÍLOHY

Příloha I. Kvalitativní deskriptory pro určování dobrého stavu prostředí – tato příloha definuje 11 deskriptorů, jejichž dobrého stavu má být dosaženo do roku 2020. Zmiňuje např. biologickou rozmanitost, eutrofizaci, znečišťující látky či uvádění energie a hluku pod mořskou hladinu.

Příloha II. Tato příloha se věnuje příslušným orgánům.

Příloha III. Orientační seznamy vlastností, zátěží a dopadů – ve 2 tabulkách tato příloha přehledně shrnuje charakteristiky mořského prostředí, jako např. fyzikální a biologické parametry, stejně tak jako parametry sloužící k popisu zátěží a dopadů (jmenujme např. fyzickou ztrátu mořského prostředí, narušení hydrologických procesů, obohacení živinami a organickými látkami aj.).

Příloha IV. uvádí orientační seznam vlastností, které je třeba zohlednit při stanovení environmentálních cílů. Např. nabádá ke stanovení zdrojů, které bude nutno vynaložit k dosažení cílů, k náležitému zvážení socioekonomických aspektů, k dodržení soudržnosti jednotlivých cílů, případně ke stanovení prozatímních cílů s kratším časovým horizontem.

Příloha V. Programy sledování – v této příloze jsou stanoveny kroky nutné k tomu, aby bylo sledování správně prováděno, jaké informace mají být vytvářeny a poskytovány. Příloha mimo jiné zmiňuje nutnost vypracovat technické předpisy a standardizované metody sledování, aby bylo možné porovnávat informace na úrovni Společenství.

Příloha VI. Poslední přílohou jsou programy opatření – zabývá se např. regulací povoleného rozsahu lidské činnosti, regulací prostorovými a časovými (stanovení kde a kdy bude docházet k prováděným opatřením).

Pro zajímavost uvádíme krátký výtah z první hodnotící ZPRÁVY KOMISE RADĚ A EVROPSKÉMU PARLAMENTU:

První etapa provádění rámcové směrnice o strategii pro mořské prostředí (2008/56/ES)

Tato zpráva byla 28.2.2014 vydána Evropskou komisí. Zprávy o provádění strategie na vnitrostátních úrovních ve stanoveném termínu odevzdala většina států, některé neúplnou a jeden stát vůbec. Po posouzení zpráv od jednotlivých států vzbuzuje u Komise obavu celkově nízké nastavení úrovně cílů a definice „dobrého stavu mořského prostředí“. Na základě této analýzy doporučuje Komise proaktivnější přístup zaměřený na budoucnost a předložení konkrétních pokynů, jak řešit zjištěné problémy.

Ve zprávě je dále uvedeno, že evropská moře nejsou v dobrém stavu. Znečištění se snížilo jen mírně, stále probíhá nadměrný rybolov, snižuje se obsah kyslíku ve vodách atd. Kvalita zpráv se ale mezi jednotlivými členskými státy velmi liší. Pochybení členských států spočívá zejména v nevyházení ze stávajících norem a předpisů EU, tyto nedostatky jsou omlouvány například nedostatečnou zřejmostí a jasností.

Nicméně první etapa rámcové směrnice o strategii pro mořské prostředí přivedla EU o krok blíže k provádění efektivního přístupu k ochraně moří. Výsledkem bude snaha členských států o vyvinutí většího úsilí postupem času (do roku 2020) a dosažení lepšího či dokonce dobrého stavu mořského prostředí.

Zdroje:

Přehledy právních předpisů EU, Strategie pro mořské prostředí.

Dostupné z:

http://europa.eu/legislation_summaries/maritime_affairs_and_fisheries/fisheries_resources_and_environment/l28164_cs.htm

Směrnice Evropského parlamentu a rady 2008/56/ES.

Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:32008L0056&from=EN>

ZPRÁVA KOMISE RADĚ A EVROPSKÉMU PARLAMENTU: První etapa provádění rámcové směrnice o strategii pro mořské prostředí (2008/56/ES).

Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/text/eudoct.sqw?c=7133&r=14>

Webové stránky Supporting the Marine Strategy Framework Directive

Dostupné z: <http://www.msfd.eu/index.html>

Další užitečné webové stránky:

http://ec.europa.eu/environment/marine/eu-coast-and-marine-policy/marine-strategy-framework-directive/index_en.htm

http://ec.europa.eu/environment/marine/good-environmental-status/index_en.htm